

Wojciech Cichosz

"Katecheta i katechizowany w sieci", Toruń 2015 : [recenzja]

Studia Włocławskie 18, 520-522

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

socjologii, antropologii, prawa kanonicznego, filozofii oraz dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego. Ale dobrze by było, gdyby nie tylko naukowcy sięgnęli po to dzieło. Wiele osób może w tej monografii poznać opinie i stwierdzenia, które pozwolą odkryć bogactwo tego wydarzenia w Kościele powszechnym, jakim był *Vaticanum II*.

W Roku Miłosierdzia, w którym wspólnota Kościoła katolickiego wpatruje się w miłosierdzie Boże, niech ta monografia stanie się przewodnikiem dla zagubionych, umocnieniem dla wątpiących i odkryciem dla tych, którzy szukają prawdy o Kościele. Niech duszpasterze, którzy są przewodnikami wiernych, często sięgają po to dzieło, niech karmią siebie i innych, aby – jak pisze św. Paweł – „człowiek Boży był doskonały, przysposobiony do każdego dobrego czynu” (2Tm 3, 17).

Warszawa, UKSW

ks. Krzysztof Kielpiński

***Katecheta i katechizowany w sieci*, red. nauk. B. Bilicka, Toruń : Wyd. Naukowe UMK 2015, 204 s.**

Dla opisu i zrozumienia przemian, jakim podlegają współczesne media masowe, kluczowymi słowami są: globalizacja, cyfryzacja, cyberprzestrzeń, konwergencja i dywergencja. To bez wątpienia rewolucja, jaka w ciągu ostatnich lat dokonuje się w sferze rekonfiguracji komunikacji (powstanie i rozwój prasy masowej, radia, telewizji, łączności satelitarnej, komputerów, Internetu i Sieci globalnej). Efekty komputeryzacji, miniaturyzacji, digitalizacji, hybrydyzacji oraz mobilności są widoczne nie tylko w sferach życia społecznego (społeczeństwo zmediatyzowane, informacyjne, sieciowe), ale i w obszarach ludzkich postaw. Człowiek coraz bardziej doświadcza otaczającego świata, jak i siebie samego, przy pomocy wielokanałowych mediów – miejsce *Face-to-Face* zajmuje *Interface-to-Interface*.

W tym obszarze mieści się unikatowa edukacyjna praca zbiorowa pod redakcją dr. hab. Beaty Bilickiej *Katecheta i katechizowani w sieci* (Toruń 2015). Na samym wstępie można powiedzieć, że książka jest skonstruowana w sposób zaplanowany, logiczny i spójny, w której jedna teza wynika z drugiej i zapowiada kolejną.

Publikację tworzy sześć artykułów: Karol Springmann, *Cyberprzestrzeń wyzwaniem dla katechety* (s. 15–51); Marcin Idzikowski, *Realizacja zadań katechezy na wybranych, internetowych stronach katolickich* (s. 53–86); Beata Bilicka, *ePortfolio i WebQuest w szkolnym nauczaniu religii* (s. 87–111); Adam Kordek, *Zastosowanie iPada jako podręcznika do nauki religii* (s. 113–144); Marta Hankiewicz, *Katechizm dla „cyfrowych tubylców”* (s. 145–161); Adam Kordek, *Platforma edukacyjna Apple w szkolnym nauczaniu religii* (s. 163–200). Wprowadzenie do publikacji napisała dr. hab. Beata Bilicka (s. 11–13), książka zawiera też wykaz

skrótów (s. 9–10), noty o autorach (s. 201) oraz streszczenie w języku angielskim (s. 203–204). Ponadto, część artykułów została zilustrowana rycinami, które ułatwiają przyswajanie zawartych w nich treści.

Dobór tematyki jest nie tylko nieprzypadkowy, ale może też cieszyć czytelnika, gdyż zaprasza współczesnych katechetów i nauczycieli religii (i nie tylko) do „zamieszkania – jak mówił papież Franciszek w *Oređziu na XLVIII Światowy Dzień Środków Masowego Przekazu* (Watykan, 24 I 2014) – w świecie cyfrowym. [...] W tym kontekście – zauważa dalej papież – rewolucja w dziedzinie środków przekazu i informacji jest wielkim i pasjonującym wyzwaniem, które wymaga świeżej energii i nowej wyobraźni, by przekazywać innym piękno Boga” (s. 5).

Omawiana książka stanowi kompetentny, wielowymiarowy i metodologicznie zaplanowany wykład w materii rekonfiguracji komunikacji społecznej na płaszczyźnie wychowania w wierze (formacji religijnej). Czytając poszczególne części książki, odbiorca ma przyjemność uczestniczenia w dobrze przygotowanej przygodzie poznawczej, zaprojektowanej na sześć zasadniczych części tematycznych. Mają one charakter wieloaspektowy, twórczy i świadczą o doskonałej znajomości przedmiotu. Autorzy nie ograniczają się w swoich analizach jedynie do sfery deskrypcyjnej i predyktywnej, ale wchodzą również w przestrzeń eksplanacyjną, w której prognozują i przewidują przyszłość nowych mediów w obszarze edukacji i wychowania chrześcijańskiego oraz proponują przykłady praktycznych możliwości zastosowania technologii cyfrowych.

Trzeba jednoznacznie stwierdzić, że to książka ze wszech miar potrzebna, a jej walor autoteliczny czyni z niej pozycję dostępną dla szerokiego grona odbiorców. Co więcej, może służyć z powodzeniem jako cenny podręcznik na poziomie akademickim. Duży podziw budzi dogłębna znajomość techniczna, technologiczna, jak i komparatystyczna autorów omawianych zagadnień. Przedstawiają oni ciekawie i szczegółowo historię, funkcjonowanie i oddziaływanie Internetu i komputerów w Sieci globalnej. Wykazują się przy tym wnikliwą, wręcz drobiazgową, znajomością szczegółów technicznych.

Czytelnik otrzymuje bogatą treść poznania intelektualnego, która odwołuje się także do aksjologii i teologii (*antropologia divina*), chociaż można było więcej miejsca poświęcić implikacjom etycznym, moralnym i wychowawczym (np. kształtowanie świata wartości, ocen i norm oraz zachowań społecznych). Rozwinięcie tej warstwy zapewne nadałoby publikacji charakter bardziej osobowy i wprowadziłoby tym samym w obszar wartości. Obecna personalizacja (indywidualizacja) nabiera nowych odniesień semantycznych i implikacji semiotycznych, a tym samym nie dotyczy już bezpośrednio tradycyjnego pojęcia relacji interpersonalnych, ale treści programowych przygotowywanych nie dla biernego *homo videns*, ale *homo creator*.

Autorzy umiejętnie i konsekwentnie stosują zasadę interdyscyplinarności, harmonizując, na ile to tylko możliwe, osiągnięcia wielu dyscyplin naukowych. Właśnie interdyscyplinarność nadaje książce szczególny charakter i jasno ukazuje

związki teologii z innymi dyscyplinami naukowymi. Publikacja została przygotowana starannie i przejrzyście, z dużą dokładnością, na uwagę zasługuje poprawność i komunikatywność języka, co sprawia, że lektura pozycji staje się przyjemna. Autorzy operują językiem czytelnym i zrozumiałym. Trzeba też podkreślić, że jest to język nie tylko poprawny, ale i piękny, a przy tym precyzyjny. Widać, że autorzy „czują” temat, są nie tylko kompetentnymi fachowcami i pasjonatami, ale także angażują się w swój przekaz. Zagadnienia, które podejmują, stanowią dla nich autentyczne wyzwanie. Tak przygotowana i starannie zredagowana praca ułatwia odbiór problematyki. Pomaga śledzić myślenie autorów, którzy nie tylko radzą sobie z podejmowaną problematyką, ale potrafią ją zaprezentować tak, by nie nużyła czytelnika.

Warto powtórzyć, że bezsprzecznym walorem recenzowanej książki jest rzetelność badawcza autorów, samodzielne podejście do omawianych zagadnień, komunikatywny i poprawny język połączony z precyzją wypowiedzi. To wszystko sprawia, że czytelnik otrzymuje wyjątkowe przesłanie interdyscyplinarne, dotyczące tak istotnego zagadnienia, jakim jest rewolucyjna zmiana paradygmatu w obszarze komunikacji społecznej oraz cyfrowego przekazu katechetycznego. Należy zatem jedynie życzyć jak najpowszechniejszego dostępu czytelników do omawianej publikacji.

Toruń, UMK

ks. Wojciech Cichosz